

AKTUELNO: Međunarodni dan dece obolele od raka 15.mart

12.02.2016

Obeležava se od 2002. godine, svakog 15. februara, kada se širom sveta šalje poruka da je briga o kvalitetu života i kvalitetu života, emocionalnim i socijalnim potrebama dece obolele od raka i njihovih porodica globalni prioritet javnog zdravlja. Procenjuje se da u svetu godišnje od malignih tumora oboli između 175 i 250 hiljada dece, s tim što u većini nerazvijenih zemalja nedostaju registri, adekvatna dijagnostika i terapija, tako da se može očekivati da je zastupljenost problema daleko veća. Više od 70% maligniteta kod dece je izlečivo, primenom savremene terapije i uz pravovremeno postavljanje dijagnoze. Međutim, i dalje oko 96 hiljada dece godišnje umire od ovih bolesti, a prema poslednjim statističkim podacima od raka u svetu jedno dete umre svaka tri minuta.

Šta

Faktori rizika/Prevenција

Izuzimajući slučajne smrti, maligne bolesti su vodeći razlog umiranja dece i adolescenata. Pri tome, postoje izrazite nejednakosti u ishodima bolesti od zemlje do zemlje, čak i na istom kontinentu. Stope preživljavanja u velikoj meri zavise od tipa karcinoma, ali i od faktora kao što su: stanje infrastrukture sistema zdravstvene zaštite, zdravstvena kultura i socijalno ekonomski faktori. Nejednakostima doprinose i nedostatak informacija o ranim znacima i simptomima bolesti, kasna i neodgovarajuća dijagnoza, slabosti sistema upravljanja na višim nivoima zdravstvene zaštite, ograničen pristup službama i tretmanima, visoki troškovi lečenja.

U toku zdravstveno vaspitnih kampanja potrebno je obezbediti što veću dostupnost tačnih i pouzdanih informacija o zdravom načinu života i prvim znacima oboljenja. Time bi se postigla potpuna pokrivenost redovnim sistematskim pregledima dece u cilju pravovremenog otkrivanja bolesti, obezbedila jednaka dostupnost najboljim programima lečenja za svu decu obolelu od raka. Na taj način prepoznale bi se potrebe i pružila neophodna podrška i psihosocijalna pomoć porodicama sa decom obolelom od raka, u svim fazama bolesti, od bolnog suočavanja i neverice, preko promene i prilagođavanja načina života uslovima i zahtevima tretmana, do uključivanja u redovne društvene tokove posle izlečenja. Kao tom cilju su usmereni zajednički naponi i brojne aktivnosti mreže udruženja roditelja dece obolele od raka, zdravstvene profesionalaca i predstavnika zdravstvenih vlasti, akademskih institucija i medija, kao ključnih partnera.

Budućnost svake zajednice i nacije zavisi od njene spremnosti da ulaže u zdravlje i blagostanje dece, pre nego što postane kasno.

Svrha obeležavanja je da se podstakne podizanje društvene svesti o problematici raka kod dece, što bi uticalo na unapređenje kvaliteta života i oporavka i rešavanje sistemskih pitanja. Međignu tumori kod dece, kao i u većini zemalja svet, predstavlja značajan zdravstveni problem. To ukazuje na podaci o stalnom porastu broja obolelih i umrlih od ovih bolesti, i podaci o njihovom visokom učestalošću među uzrocima umiranja. U grupi vodećih uzroka umiranja dečice se na drugom mestu, odmah posle bolesti srca i krvnih sudova.

Opis problema

Prosečna starost obolelih dece je oko 60, a muškaraca nešto više od 63 godine. Polovina svih obolelih je starosti 20-64 godine, a više od 80% su stariji od 50 godina. Kod dece se najčešće dijagnosticuju međignu tumor dojke, zatim, debelog creva, grlišta maternice i pluća. Muškarci najčešće boluju od međignih tumor pluća, debelog creva, prostate, mokraćne bežuke i želudca. Ovo su istovremeno vodeće lokalizacije i kod umrlih od međignih tumor. Faktor rizika/Prevenција

Stručnjaci smatraju da oko dve trećine svih međignih tumor dece je pod uticajem faktora rizika koje se može delovati, što pruža dovoljno prostora i mogućnosti za prevenciju - borbu protiv ovih bolesti. Najbolji način borbe je sprečavanje nastanka bolesti izbegavanjem uticaja poznatih faktora rizika koji su za prvo rezultirali s vremenom nastankom života. Najpoznatiji među njim su pušenje, nepravilna ishrana, gojaznost, fizička neaktivnost i konzumiranje alkohola. Suština primene ovih mera prevencije je smanjenje rizika od obolevanja.

Obzirom da sprečavanje nastanka bolesti nije uvek moguće, veliki značaj ima i merenje otkrivanja bolesti. Ovo se obezbeđuje redovnim odlascima na preventivne preglede. Među njim su test skriveno krvarenje u stolici (za muškarce i žene starije od 50 godina), redovni ginekološki pregledi žene jednom godišnje, klinički pregled dojki (za žene starije od 30 godina), mamografski pregled (za žene starije od 45 godina) i sistematski pregledi kod izobrnog lekara. U radnom otkrivanju međignih bolesti koristi se metod skrininga koji omogućava da se u toku redovnih preventivnih pregleda otkrije bolest kod osoba kod kojih još nije došlo do razvoja simptoma i znakovna bolesti. Tri najbolje prihvaćene i preporučene skrining su skrining za raka dojke, grlišta maternice i debelog creva, lokalizacije koje su među najčešćim u obolelih dece na njihovim prostorima. Redovno otkrivanje bolesti i započinjanje lečenja omogućava uspešnost lečenja međignih tumor, povećanje kvaliteta života i produženje života obolele osobe.

Šta